

NYHETSBLAD NR. 2011:6

FRÅN KÄRNAVFALLSRÅDET

Den 9 december 2011: Kärnavfallsrådet bjöd in till rundabordsdiskussioner om granskningen av SKB:s ansökningar.

Den 9 december bjöd Kärnavfallsrådet in till en rundabordsdiskussion om granskningsprocessen av Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) ansökningar om upp- förandet av anläggningar för slutförvaring och inkapsling av använt kärnbränsle. De inbjudna deltagarna ska granska behov av kompletteringar till SKB:s ansökningar enligt miljöbalken och kärntekniklagen och ska yttra sig till mark- och miljödom- stolen i Nacka tingsrätt och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) under 2012. Syftet med rundabordsdiskussionerna var att låta remissinstanserna få presentera sina granskningsarbeten.

KÄRNAVFALLSRÅDETS KANSLI:

Holmfridur Bjarnadottir,
kanslichef
e-post: holmfridur.bjarnadottir@
environment.ministry.se
tfn: 08-405 27 28

Peter Andersson,
utredningssekreterare
e-post: peter.andersson@
environment.ministry.se
tfn: 08-405 20 94

Karolina Brogan,
bitr. sekreterare/ kommunikatör
e-post: karolina.brogan@
environment.ministry.se
tfn: 08-405 24 37 alt.
070-615 24 37

www.karnavfallsradet.se

Foto: Kristian Pohl

Följande aktörer var inbjudna:

Östhammars kommun, Oskarshamns kommun, Länsstyrelserna i Uppsala och Kalmar län, Regionförbunden i Uppsala och Kalmar, MKG (Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning), Milkas (miljörelsens kärnavfallssekretariat), Sero, (Sveriges Energiföreningars Riksorganisation) och Oss (Opinionsgruppen för säker slutförvaring).

KÄRNAVFALLSRÅDET

Holmfridur Bjarnadottir, kanslichef på Kärnavfallsrådet, berättade att rådet kommer att yttra sig till mark- och miljödomstolen om kompletteringsbehov enligt miljöbalken. Rådet kommer i sitt arbete utgå från ledamöternas kompetens och arbeta i tvärvetenskapliga granskningsgrupper.

Utgångspunkten för rådets arbete är frågor som rådet har lyft tidigare, exempelvis i rådets kunskapslägesrapporter och granskningar av SKB:s Fud-program. Rådet kommer att fokusera på frågor som berör kopparkorrosion, bentonitlerans funktion, miljökonsekvensbeskrivning (MKB), säkerhetsanalys, organisation, ansvar och etiska frågor.

ÖSTHAMMARS KOMMUN OCH REGIONFÖRBUNDET I UPPSALA LÄN

Marie Berggren, enhetschef för slutförvarsenheten på Östhammars kommun, berättade att Östhammars kommun har valt att fokusera på slutförvarsanläggningen i Forsmark och inte på inkapslingsanläggningen i direkt anslutning till det befintliga mellanlagret (Clink) i Oskarshamn. Tre arbetsgrupper har etablerats inom kommunen för granskningen: säker-

hetsgruppen, MKB-gruppen och en referensgrupp med representanter från alla politiska partier i Östhammars kommun, grannkommuner och intresseorganisationer.

Arbetsgrupperna kommer att arbeta med att granska kompletteringsbehov i SKB:s ansökningar med avseende på bland annat säkerhetsredovisningen för driften av slutförvarsanläggningen och innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen.

Marie Berggren berättade att Östhammars kommun samarbetar med Oskarshamns kommun för att se om de båda kommunerna har några gemensamma frågeställningar när det gäller granskningen av kompletteringsbehov i SKB:s ansökningar.

– En gemensam frågeställning är ju vad exempelvis en förlängd provningsprocess eller ett systemfel i någon del av slutförvarsprojektet skulle innebära, sade hon.

Regionförbundet i Uppsala län kommer främst att följa Östhammars kommuns granskningsarbete eftersom förbundet under 2012 kommer att ha begränsade resurser för att hantera arbetet med att granska kompletteringsbehovet i SKB:s ansökningar.

LÄNSSTYRELSEN I UPPSALA LÄN

LARS JOHNSON, LÄNSSTYRELSEN
I UPPSALA LÄN OCH CARL-REINHOLD
BRÅKENHIELM, VICE ORDFÖRANDE
I KÄRNAVFALLSRÅDET

Lars Johnsson, handläggare på länsstyrelsen i Uppsala län presenterade länsstyrelsens arbete med SKB:s ansökningar. Han berättade att länsstyrelsen har delat upp granskningsarbetet på handläggare med olika specialistkompetens. Ing-Marie Askaner arbetar med miljöbalksfrågor och Eva Amnéus-Matthisson är expert på artskyddsförordningen. Länsstyrelsen är provningsinstans för artskyddsförordningen och hanterar SKB:s ansökan om dispens från artskyddsförordningen. Lars Johnsson berättar att området kring Forsmark är naturkänsligt med många ovanliga djurarter.

– SKB:s verksamhet kommer att förstöra den genuina natur som finns i området så det är viktigt att SKB i sin dispensansökan kan visa att deras kompensationsåtgärder för att reparera skadorna på miljön fungerar när uppförandefasen inleds. Ett exempel på kompensationsåtgärder är nya dammar för gölgrödor.

Lars Johnsson berättar att länsstyrelsen kommer att yttra sig både till mark- och miljödomstolen och till Strålsäkerhetsmyndigheten. Men länsstyrelsen kommer i sin granskning främst att fokusera på slutförvarsanläggningen i Forsmark och på frågor som regleras i miljöbalken. När det gäller kompletteringsbehoven i ansökningarna enligt miljöbalken tittar länsstyrelsen exempelvis på miljöskydd under transporter och på vilka substanser som kommer att användas vid tätning av berget i Forsmark.

OSKARSHAMNS KOMMUN OCH REGIONFÖRBUNDET I KALMAR LÄN

Rolf Persson, handläggare på Oskarshamns kommun är ansvarig för kommunens granskning av SKB:s ansökningar. Sedan Forsmark valdes som slutförvarsplats i juli 2009, har kommunen gjort nedskärningar inom slutförvarsorganisationen i kommunen. Rolf Persson berättade att Oskarshamns kommun, till skillnad från Östhammars kommun, kommer att fokusera på inkapslingsanläggningen (Clink). Han berättade att han har gått igenom den del i KTL-ansökan som handlar om Clink och den preliminära säkerhetsredovisningen. I ansökan enligt miljöbalken fokuserar Oskarshamns kommun också främst på den delen som handlar om Clink, men

även på det samlade slutförvarssystemet.

– Clink och slutförvarsanläggningen hakar i varandra, en förändring i en del av projektet, påverkar andra delar i projektet, sade han.

Anders Svalin från Regionförbundet i Kalmar län, kunde inte delta i rundabordsdiskussionerna men lämnade ett skriftligt underlag till diskussionerna. Förbundet kommer främst att följa Oskarshamns kommuns granskningsarbete av SKB:s ansökningar och ingår i Oskarshamns granskningsgrupp.

NATURSKYDDSFÖRENINGEN OCH MKG

MKG och Naturskyddsföreningen bedriver ett nära samarbete kring yttrandet över kompletteringsbehoven i SKB:s ansökningar. Joanna Cornelius arbetar som miljöjurist på Naturskyddsföreningen och berättade att Naturskyddsföreningen och MKG har bildat en projektgrupp som ska arbeta med granskningen av ansökningarna.

I projektgruppen ingår Johan Swahn, Christine Anvegård och Joanna Widstrand från MKG, Kenneth Gunnarsson från Oss, Anna Wolf, Oscar Alarik och Joanna Cornelius från Naturskyddsföreningen. Joanna Cornelius berättade att Naturskyddsföreningen och MKG bland annat kommer att fokusera på frågor kring kopparkorrosion och bentonitlerans funktion.

De kommer även att titta närmare på alternativmetoden djupa borrhål, intrångsproblematiken och på platsvalet. Hon berättade också att projektgruppen har för avsikt att lämna in en förfrågan om att begära ut ett par icke-offentliga forskningsrapporter från SKB, till Strålsäkerhetsmyndigheten.

OSS

Kenneth Gunnarsson i Oss sitter med i MKG:s styrelse och granskningsgrupp. Kenneth Gunnarsson berättade att Oss i sitt arbete med kompletteringsbehoven fokuserar på det lokala perspektivet i SKB:s ansökningar. Han berättade att Oss främst kommer att fokusera på frågor som regleras i miljöbalken. Kenneth Gunnarsson kommer bland annat att titta på bygg- och driftsperioden och vattenverksamheten.

– Vi kommer att gå igenom samrådshandlingar som vi har i en databas och gå tillbaka till gamla yttranden och se ifall SKB har tillvaratagit synpunkterna i MKB:n.

MILKAS

MILES GOLDSTICK, INFORMATIONSS
SEKRETERARE I MILKAS.

Milkas har bildat en arbetsgrupp som har orienterat sig i materialet. Eva Linderöth är ordförande i Milkas.

– Vi kommer att konsultera juridiska rådgivare för att förstå vår roll i den här processen. Vi vill främst fokusera på geologin i vårt arbete med kompletteringsbehovet i ansökningarna. Vi hade föredragit om en oberoende part hade lagt fram den här ansökan och inte industrin.

Milkas informationssekreterare Miles Goldstick menar att det finns för lite oberoende forskning i slutförvarsfrågan.

– Det saknas en nyfikenhet kring avvikande åsikter både hos SKB och hos Kärnavfallsrådet. Nils-Axel Mörners teorier bör till exempel tas på större allvar.

SERO

Roland Davidsson, vice ordförande i Sero berättade att Sero:s granskningsgrupp består utav han själv, Leif Göransson, ordförande i Sero:s solenergisektion, Olof Karlsson, före detta ordförande i Sero och för närvarande styrelseledamot i Sero och Göran Bryntse, teknologie doktor i kärnfysik och ordförande i Sero:s energihushållningssektion.

Han berättade att Strålsäkerhetsmyndigheten främst vill att Sero tittar på säkerhetsfrågor kring slutförvarsanläggningen och inte fokuserar på det centrala mellanlagret Clab.

Foto: Kristian Pohl

ROLAND DAVIDSSON,
VICE ORDFÖRANDE I SERO

– Jag blev förvånad. Slutförvarsprocessen börjar när bränslet tagits ut från reaktorn och tar slut när det förs ner i marken i Forsmark om cirka 50–100 år. Mellanlagringsfasen finns ju med i den processen också.

En av Seros delgranskningar av SKB:s ansökningar handlar om kopparkapseln och korrosionsfrågan. Roland Davidsson berättade att på Seros senaste möte i granskningsgruppen för kopparkapseln, diskuterades frågan om man verkligen kan göra tester i syrefri miljö och titta på vätgasens påverkan på kopparkapseln och inte ha med den joniserande strålningen?

AVSLUTANDE DISKUSSION

Gränsen mellan kompletteringsfasen och granskningsfasen upplevs delvis som flytande av de inbjudna remissinstanserna. Carl-Reinhold Bråkenhielm, vice ordförande i Kärnavfallsrådet, menade att rådets tolkning av termen ”kompletteringsbehov” är bred.

– Rådet kommer i kompletteringsfasen att inkludera det vi uppfattar som olika typer av brister och otydligheter i ansökningarna, sade han.

Ing-Marie Askaner från länsstyrelsen i Uppsala tolkar även hon termen ”kompletteringsbehov” brett. Hon berättade att länsstyrelsen även kommer att ha synpunkter på det som de uppfattar som brister i kompletteringsfasen.

– Anser vi att det saknas villkor i kompletteringsfasen så yrkar vi på villkor i granskningsfasen, sade hon.

Kenneth Gunnarsson berättade att Oss kommer att dra en tydlig gräns mellan kompletteringsbehovet i ansökningarna och granskningen av sakinnehållet i ansökningarna.

– Vi har inte fått någon förlängd remisstid och tvingas på grund av tidsbrist att titta på kompletteringsbeho-

ven fram till april 2012 och granskar sedan sakinnehållet i ansökningarna, sade han.

Rolf Persson från Oskarshamns kommun instämde i att det är svårt att avgränsa sig till kompletteringsbehoven i ansökningarna när kommunen även har synpunkter på sakinnehållet. Han ansåg också att tidsperspektivet behöver förtydligas, och instämde i Marie Berggrens frågeställning om vilka konsekvenser en försening i prövningsprocessen kan få för slutförvarsprojektet.

– Det finns en stor osäkerhet i hur projektet kommer att framskrida, hur lång framförhållning har SKB? Vi skulle vilja ha en tydligare beskrivning av tidsramarna för projektets olika delar, sade han.

Ordföranden i Kärnavfallsrådet, Torsten Carlsson, tillade att det är viktigt att få in så mycket synpunkter som möjligt så tidigt som möjligt i granskningsprocessen.

– Jag hoppas att remissinstanserna kompletterar varandra i granskningsprocessen så att miljödomstolen får ett så komplett underlag som möjligt.

Text: Karolina Brogan

Foto: SKristian Pohl

TORSTEN CARLSSON, ORDFÖRANDE
I KÄRNAVALLSRÅDET

Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) ansökningar gäller tillstånd att uppföra, inneha och driva slutförvarsanläggningar för högaktivt använt kärnbränsle. SKB:s ansökningar består av: en ansökan för det centrala mellanlagret (Clab) och inkapslingsanläggningen (Clink) i Oskarshamn, en ansökan för slutförvarsanläggningen i Forsmark och en ansökan för hela slutförvarssystemet. Ansökningarna lämnades in till mark- och miljödomstolen för granskning enligt miljöbalken och till Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) för granskning enligt kärntekniklagen (KTL).

Ansökningarna lämnades in i mars 2011. Mark- och miljödomstolen skickade efter att ansökan hade kommit in, ut ansökan på remiss till berörda myndigheter och organisationer med en begäran om synpunkter på eventuella kompletteringsbehov i ansökan. Strålsäkerhetsmyndigheten skickade också ut ansökan enligt KTL på remiss för eventuella kompletteringsbehov. Den 16 april 2012 är sista dag för inlämnande av synpunkter på komplettering för remissinstanserna till mark- och miljödomstolen. Sista dagen för inlämnande av synpunkter på komplettering för remissinstanserna till Strålsäkerhetsmyndigheten är den 1 juni 2012. Strålsäkerhetsmyndigheten och Kärnavfallsrådet har fått förlängd remisstid till den 1 november 2012. Östhammars och Oskarshamns kommun har ansökt om förlängd remisstid fram till den 1 juni 2012.

I december 2013 beräknar mark- och miljödomstolen att kompletteringsfasen är slutförd och då kungörs ansökan enligt miljöbalken. Läs mer i Kärnavfallsrådets rapport 2011:2, "Tillståndsprövningen enligt miljöbalken och kärntekniklagen" på Kärnavfallsrådets webbplats: www.karnavfallsradet.se